

Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006

Inhoudsopgave

1. Algemene Inleiding.....	2
1.a. Wettelijk kader.....	2
1.b. Procedure	4
1.c. Vaktechnisch voorbehoud.....	5
2. Accountantsonderzoek	7
2.a. Onderzoeksaanpak.....	7
2.b. Rechtmatigheid	9
2.c. Financieel beheer.....	15
2.d. Naleving voorschriften uitvoeringsverslag	16
2.e. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	16
3. Accountantsproducten	19
3.a. Accountantsverklaring.....	19
3.b. Accountantsrapport	20

Bijlagen

1. Richtlijnen review CTZ
2. Lijst met circulaires en regelgeving
3. Overzicht taken zorgkantoor

1. Algemene inleiding

1.a. Wettelijk kader

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft 14 zorgverzekeraars¹ als verbindingskantoor aangewezen voor de uitvoering van de taken genoemd in artikel 3 van het Administratiebesluit Bijzondere Ziektekosten (ABZ). De verbindingskantoren worden verder zorgkantoorhouders genoemd. De uitvoering van genoemde taken vindt plaats via een zorgkantoor per zorgregio. In totaal heeft de minister 32 zorgregio's aangewezen. Daarnaast hebben de zorgverzekeraars in de Mandaatsovereenkomst 2006 voor een belangrijk deel van de uitvoering van de AWBZ mandaat en volmacht verleend aan de zorgkantoren. Elk zorgkantoor kan bij de uitvoering van deze taken de verzekerden van meer dan één zorgverzekeraar vertegenwoordigen.

In het Convenant zorgkantoren 2006 - 2008 (Convenant) zijn VWS, Zorgverzekeraars Nederland (ZN) en het College voor zorgverzekeringen (CVZ) overeengekomen, dat de zorgkantoren de wettelijke verantwoording afleggen over de wijze waarop zij de in de AWBZ geregelde verzekering hebben uitgevoerd. In de bijlage van het Convenant zijn de taken en verantwoordelijkheden van de zorgkantoren uitgewerkt.

De zorgkantoren verantwoorden zich over de uitvoering van de taken die rechtstreeks uit het ABZ voortvloeien en waarvoor aan hen mandaat en volmacht verleend zijn en over de rechtmatigheid van de daarmee samenhangende ontvangsten en uitgaven.

Dit doen zij via een uitvoeringsverslag en een financiële verantwoording, waaraan de bestuurlijke verantwoording over het financieel beheer is toegevoegd. Omdat de wettelijke verantwoordingsplicht bij de zorgverzekeraars ligt, moet de verantwoording door de zorgkantoren als een tussenstap worden gezien. De reden is gelegen in het onvoldoende beschikbaar zijn van financiële informatie op verzekerdeniveau, die nodig is voor een verantwoording door de zorgverzekeraars.

Het College toezicht zorgverzekeringen (CTZ) houdt volgens artikel 48 AWBZ² toezicht op de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de AWBZ door de zorgverzekeraars en door de minister van VWS aan te wijzen rechtspersonen. Volgens artikel 1 ABZ zijn dit het centraal administratiekantoor en de verbindingskantoren, ofwel het Centraal Administratiekantoor Bijzondere Zorgkosten B.V. (CAK-BZ), de zorgkantoorhouders en de zorgkantoren.

Om toezicht te kunnen uitoefenen moet het CTZ beschikken over informatie. De artikelen 36 en 37 AWBZ regelen de jaarlijks aan het CTZ in te sturen verantwoordingsdocumenten en de bijbehorende producten van de externe accountant. Bij ministeriële regeling kunnen nadere voorschriften worden gesteld over de inhoud van de verantwoordingsdocumenten.

Het CTZ kan volgens de artikelen 36 en 37 AWBZ regels stellen met betrekking tot de controle door de zorgverzekeraars, de inhoud en inrichting van het verslag van de externe accountant en het daaraan ten grondslag liggende onderzoek.

Volgens artikel 10 ABZ gelden de bepalingen voor de zorgverzekeraars eveneens voor het CAK-BZ, de zorgkantoorhouders en de zorgkantoren.

De *Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006* vormt onderdeel van de ministeriële regeling voor het financieel verslag. Gezien het bijzondere karakter van de verantwoordingsdocumenten hanteert de handleiding de term financiële verantwoording in plaats van financieel verslag. De *Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006* vormt onderdeel van de ministeriële regeling voor het uitvoeringsverslag.

De richtlijnen voor de accountantscontrole en de op te leveren accountantsproducten heeft het CTZ vastgelegd in het *Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006*.

¹ Bij de inwerkingtreding van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) heten de zorgverzekeraars die zich bij het CTZ voor de AWBZ hebben aangemeld AWBZ-verzekeraars.

² Bij de inwerkingtreding van de Wmg neemt de Nederlandse Zorgautoriteit (Nza) de taken van het CTZ over. Artikel 48 AWBZ wordt vervangen door artikel 16 Wmg, dat een gelijke taakomschrijving voor de AWBZ geeft.

De zorgkantoren leveren vóór 1 juli de volgende producten aan bij het CTZ:

1. *een uitvoeringsverslag*. In dit verslag legt het zorgkantoor verantwoording af over de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de AWBZ. Hierbij wordt gebruik gemaakt van kengetallen en indicatoren. De bevindingen van de externe accountant over het uitvoeringsverslag worden in het accountantsrapport vastgelegd;
2. *een financiële verantwoording*. De financiële verantwoording bestaat uit een balans, een exploitatierekening en een toelichting op de balans en de exploitatierekening. Hierin worden zowel de geldstromen verantwoord die rechtstreeks via het zorgkantoor lopen als de geldstromen die via derden (andere zorgverzekeraars of rechtspersonen) gaan, zoals de betaling van zorgaanspraken via het CAK-BZ;
3. *een bestuurlijke verantwoording* als onderdeel van de financiële verantwoording. Het zorgkantoor legt hierin verantwoording af over het gevoerde financieel beheer en over de borging van de rechtmatigheid van de baten en lasten die in de financiële verantwoording zijn opgenomen. De bestuurlijke verantwoording heeft de status van het directieverslag (jaarverslag) bij een jaarrekening en valt als zodanig niet onder de reikwijdte van de accountantsverklaring bij de financiële verantwoording. De externe accountant toetst bij zijn onderzoek naar de financiële verantwoording marginaal of de inhoud van de bestuurlijke verantwoording verenigbaar is met de financiële verantwoording. De uitkomsten van het onderzoek neemt hij op in het accountantsrapport;
4. *een gecombineerde accountantsverklaring* over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de financiële verantwoording. De externe accountant spreekt hierin een oordeel uit over de getrouwheid van de financiële verantwoording en over de rechtmatigheid van de in de financiële verantwoording opgenomen schaden AWBZ (bruto schaden AWBZ en schaden AWBZ voorgaande jaren), bedrijfsopbrengsten AWBZ en beheerskosten AWBZ;
5. *een accountantsrapport*. Het accountantsrapport heeft de status van een rapport van feitelijke bevindingen. Het bevat de uitkomsten van het onderzoek van de externe accountant naar de verantwoordingsdocumenten van het zorgkantoor. Het rapport bestaat uit:
 - de uitkomsten van zijn onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatigheid van de financiële verantwoording. In de foutentabel vermeldt hij de aangetroffen fouten in de financiële verantwoording en de geconstateerde onzekerheden in de controle;
 - een verslag van bevindingen over het door hem uitgevoerde onderzoek naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ. Hierin geeft hij zijn bevindingen weer over de vraag of het zorgkantoor de verplichtingen bij of krachtens de AWBZ heeft nageleefd;
 - een rapportage over de ordelijkheid en de controleerbaarheid van het gevoerde financiële beheer, zoals het zorgkantoor dat in de bestuurlijke verantwoording als onderdeel van de financiële verantwoording heeft weergegeven;
 - de uitkomsten van zijn onderzoek naar de vraag of het uitvoeringsverslag in overeenstemming met de daarvoor geldende regels is opgesteld.

Het CTZ maakt bij zijn toezicht op de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de AWBZ zoveel mogelijk gebruik van de verantwoordingsdocumenten van de zorgkantoren en van de verklaring en de rapportage door de externe accountant. Het CTZ voert hiervoor een review uit op het accountantsdossier. Op grond van de verzamelde informatie vormt het CTZ zich een oordeel over de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de AWBZ door de zorgkantoren en over de rechtmatigheid van de daarmee samenhangende ontvangsten en uitgaven.

Het *Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006* bevordert een doelmatige controle- en toezichtstructuur. Het geeft voorschriften voor de werkzaamheden voor de accountants en het geeft inzicht in de wijze waarop het CTZ zijn toezicht op de AWBZ uitoefent. Bij de totstandkoming van het Protocol hebben het CTZ en het CVZ overleg gevoerd met de zorgkantoren en hun externe accountants. Het Protocol is door het Koninklijk NIVRA vaktechnische getoetst.

Jaarlijks brengt het CTZ vóór 1 december *een samenvattend rapport* uit over de rechtmatige uitvoering van de AWBZ door de zorgverzekeraars, het CAK-BZ en de zorgkantoren op het niveau van de zorgkantoorhouders.

1.b. Procedure

1. De zorgkantoorhouder geeft de externe accountant opdracht tot het per zorgkantoor uitvoeren van een onderzoek naar:
 - de getrouwheid van de financiële verantwoording en naar de rechtmatigheid van de daarin opgenomen schaden, bedrijfsopbrengsten en beheerskosten AWBZ. Hierbij wordt getrouwheid gedefinieerd als het geven van een zodanig inzicht in grootte en samenstelling als in de gegeven omstandigheden is vereist;
 - de ordelijkheid en controleerbaarheid van het gevoerde financieel beheer volgens de bestuurlijke verantwoording bij de financiële verantwoording;
 - de vraag of de uitvoering is geschied in overeenstemming met de verplichtingen die bij of krachtens de AWBZ op de zorgkantoorhouder rustten (rechtmatige uitvoering);
 - de vraag of het uitvoeringsverslag is opgesteld in overeenstemming met de daarvoor geldende regels (uitgewerkt in de Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006).

Bij deze opdracht worden de Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006 en het Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006 als uitgangspunt genomen. De Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006 geldt als normenkader voor de vraag of het uitvoeringsverslag is opgesteld in overeenstemming met de daarvoor geldende regels. Het CTZ voorziet de zorgkantoorhouder, de zorgkantoren en de externe accountant van een exemplaar van de Handleidingen en het Protocol.

2. De zorgkantoorhouder en de externe accountant maken voor de uitvoering van het onderzoek afspraken over de werkverdeling met als doel de externe accountant zo veel mogelijk gebruik te laten maken van de interne controles door de zorgkantoren.
3. De externe accountant voert zijn onderzoek uit volgens de Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006 en het Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006. De externe accountant rapporteert aan de zorgkantoorhouder per zorgkantoor over de uitkomsten van dit onderzoek door middel van (a) een accountantsverklaring over de getrouwheid en rechtmatigheid en (b) een accountantsrapport. In het rapport worden de bevindingen van de externe accountant vermeld over het gevoerde financieel beheer.
4. Voor een nadere toelichting op de Handleiding en het Protocol en voor zaken waarin deze niet voorzien, is een helpdesk Protocollering AWBZ aanwezig bij het secretariaat naleven van de voorschriften voor het uitvoeringsverslag en de rechtmatige uitvoering van de AWBZ. Het accountantsrapport biedt tevens ruimte voor het vermelden van de bevindingen uit het onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatigheid van de financiële verantwoording. Het rapport heeft de status van een rapport van feitelijke bevindingen zoals in de Richtlijnen voor de accountantscontrole (RAC) is omschreven. Een rapport van feitelijke bevindingen is bedoeld om onderzoeksbevindingen weer te geven, zonder daar een zekerheidsoordeel over te geven. De verspreidingskring is beperkt en tot verdere verspreiding mag alleen worden overgegaan na schriftelijke toestemming van de externe accountant. Het modelrapport dat in deze Handleiding is opgenomen houdt rekening met deze beperkingen.
5. Voor een nadere toelichting op de Handleiding en het Protocol en voor zaken waarin deze niet voorzien, is een helpdesk Protocollering AWBZ aanwezig bij het CTZ.
6. De zorgkantoorhouder stuurt per zorgkantoor twee exemplaren van de door de externe accountant gecontroleerde financiële verantwoording, de accountantsverklaring en het

accountantsrapport vóór 1 juli 2007 toe aan het CTZ, onder vermelding van RMO zorgkantoren 2006. Het CTZ zorgt voor doorzending aan het CVZ.

7. Het CTZ reviewt de werkzaamheden van de externe accountant. Een review bestaat uit het vaststellen dat de externe accountant het Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006 volledig en juist heeft nagevolgd. Het CTZ heeft zonder in de verantwoordelijkheid van de accountants te willen treden richtlijnen opgesteld, die het hanteert bij de review van het uitgevoerde onderzoek.
De richtlijnen zijn faciliterend bedoeld en hebben niet de bedoeling nadere regels voor de accountantswerkzaamheden te stellen. De externe accountant laat zich bij zijn onderzoek leiden door de voorschriften van de Gedrags- en Beroepsregels Registeraccountants (GBR) en de RAC.
De richtlijnen van het CTZ zijn opgenomen in bijlage 1 van dit Protocol.
8. Het CTZ stemt de start van de review af met de zorgkantoorhouder, waarna het CTZ zonder verdere tussenkomst van de zorgkantoorhouder contact kan opnemen met de externe accountant. Tijdens en na de review kan het CTZ rechtstreeks met de externe accountant in overleg treden over eventueel aanvullend te verstrekken informatie en vaktechnische aangelegenheden. De bevindingen koppelt het CTZ terug aan de externe accountant via een reviewmemorandum dat een conclusie bevat over de mate waarin het CTZ gebruikt maakt van de werkzaamheden van de externe accountant. De review is niet bedoeld om een oordeel te geven over de externe accountant en is uitsluitend gericht op het besloten verkeer tussen de externe accountant en het CTZ. De externe accountant wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om zijn reactie op het concept reviewmemorandum te geven. Het CTZ verwerkt deze reactie in de definitieve versie.
9. Acht het CTZ eigen aanvullend onderzoek op locatie van de zorgkantoorhouder of het zorgkantoor noodzakelijk, dan neemt het CTZ hierover vooraf contact op met de zorgkantoorhouder of het zorgkantoor.
10. Het CTZ geeft aan de zorgkantoorhouder een concept van het uit te brengen rapport ter becommentariëring. Het rapport betreft een intern onderzoeksrapport dat niet openbaar wordt uitgebracht. Het bevat de bevindingen en het daarop gebaseerde (voorlopige) oordeel van het CTZ op het niveau van de zorgkantoorhouder. Zonodig worden de bevindingen per zorgkantoor gespecificeerd. Het oordeel van het CTZ hoeft niet noodzakelijkerwijs overeen te stemmen met het accountantsoordeel.
11. Het CTZ stuurt daarna de definitieve versie van het rapport aan de zorgkantoorhouder toe. De bevindingen uit de individuele onderzoeksrapporten worden in het *Samenvattend Rapport Uitvoering AWBZ* verwerkt. Dit rapport wordt jaarlijks vóór 1 december door het CTZ openbaar vastgesteld.

1.c. Vaktechnisch voorbehoud

Op het moment van het uitbrengen van het *Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006* spelen twee ontwikkelingen op vaktechnisch gebied een rol: de implementatie van ISA 700 en het ontwikkelen van een Richtlijn voor rechtmatigheidsonderzoek. De Internationale Federatie van Accountants (IFAC) heeft een nieuwe Internationale Standaard voor Auditing (ISA) uitgebracht op het gebied van de accountantsverklaring. Het Koninklijk NIVRA is bezig om deze standaard voor de Nederlandse RAC uit te werken. De standaard is van toepassing op alle verklaringen die na 31 december 2006 worden uitgebracht, derhalve ook op de verklaring die de externe accountant van het zorgkantoor over 2006 zal afgeven. De modeltekst in hoofdstuk 3 is nog gebaseerd op de huidige RAC en moet nog aan de implementatie van ISA 700 worden aangepast. Zodra het Koninklijk NIVRA de nieuwe modellen voor de accountantsverklaring heeft verspreid, zal aanpassing van de in hoofdstuk 3 opgenomen modeltekst plaatsvinden.

Daarnaast is het Koninklijk NIVRA bezig met het ontwikkelen van een RAC op het gebied van rechtmatigheidsonderzoek (ARRO). Deze richtlijn betreft de te volgen onderzoeksprocedure en de daaraan verbonden accountantsproducten. Specifieke protocollen zoals het protocol voor het CAK-BZ zullen aan het stramien van ARRO moeten voldoen. Naar verwachting zal de richtlijn van toepassing zijn voor onderzoeken vanaf het kalenderjaar 2007.

2. Accountantsonderzoek

2.a. Onderzoeksaanpak

Het onderzoek zorgkantoren 2006 bestaat uit vier onderdelen:

- een onderzoek naar de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoording;
- een onderzoek naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ;
- een onderzoek naar de ordelijkheid en controleerbaarheid van het financiële beheer;
- een onderzoek naar de naleving van de voorschriften voor het uitvoeringsverslag.

Financiële verantwoording

Het onderzoek naar de financiële verantwoording leidt tot een gecombineerde verklaring van de externe accountant over de getrouwheid en de rechtmatigheid van de financiële verantwoording 2006. In deze verklaring geeft de externe accountant aan of:

- de financiële verantwoording een zodanig inzicht geeft in de grootte en de samenstelling van het vermogen ultimo het jaar en van het resultaat over het jaar als in de gegeven omstandigheden is vereist in overeenstemming met de Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006;
- de in de financiële verantwoording opgenomen schaden AWBZ (bruto schaden AWBZ en schaden AWBZ voorgaande jaren), bedrijfsopbrengsten AWBZ en beheerskosten AWBZ tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

In de foutentabel vermeldt hij de tijdens zijn onderzoek aangetroffen fouten in de financiële verantwoording en de geconstateerde onzekerheden in de controle. De tabel maakt deel uit van het accountantsrapport. Het CTZ gebruikt de tabel bij zijn eigen oordeelsvorming.

Rechtmatige uitvoering

Onderdeel van het accountantsrapport vormt een verslag met bevindingen over de vraag of het zorgkantoor zijn taken en verantwoordelijkheden heeft uitgevoerd in overeenstemming met de verplichtingen bij of krachtens de AWBZ. In de verklaring bij de financiële verantwoording geeft de externe accountant een oordeel over de rechtmatigheid van de baten en lasten.

In het verslag met bevindingen gaat de externe accountant in op de vraag, of de onderliggende processen rechtmatig zijn uitgevoerd. Het gaat hier vooral om procedurele aspecten.

De externe accountant vermeldt zijn bevindingen, zonder daar een oordeel over te geven. Hoewel de wetgever het onderzoek naar de rechtmatige uitvoering heeft gekoppeld aan het uitvoeringsverslag, valt een belangrijk deel van benodigde informatie terug te vinden in de financiële verantwoording. Vooral in de rapportage over het financieel beheer in de bestuurlijke verantwoording. Financieel beheer is immers gericht op organisatorische maatregelen die de rechtmatige uitvoering van de wettelijke taken moeten waarborgen.

Financieel beheer

Het onderzoek naar het financieel beheer resulteert in een accountantsrapportage over de ordelijkheid en controleerbaarheid van het gevoerde financiële beheer, zoals verwoord in de bestuurlijke verantwoording van het zorgkantoor. De bestuurlijke verantwoording vormt een aparte verantwoording. De externe accountant gebruikt de informatie uit de verantwoording voor zijn verklaring. Over de bestuurlijke verantwoording als zodanig geeft hij geen verklaring af.

Naleving voorschriften

Naar analogie met de financiële verantwoording moet de externe accountant ook onderzoeken of het uitvoeringsverslag in overeenstemming met de daarvoor geldende regels is opgesteld. De regels voor het uitvoeringsverslag zijn vastgelegd in de *Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006* die onderdeel vormt van de ministeriële regeling voor het uitvoeringsverslag.

Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006

De externe accountant maakt hiervoor gebruik van de bestuursverklaring bij het uitvoeringsverslag.

Accountantsrapport

Behalve de verklaring bij de financiële verantwoording verlangt de wetgever geen zekerheidsoordeel van de externe accountant in de vorm van een verklaring of een assurance rapport. Daarom kiest dit protocol voor één samenvattend accountantsrapport, waarin de uitkomsten van de vier onderzoeksopdrachten van de externe accountant kunnen worden opgenomen. Het accountantsrapport heeft de status van een rapport van feitelijke bevindingen zoals in de RAC is omschreven (RAC bundel Sectie II, Stramien voor een rapport van feitelijke bevindingen). Het betreft een rapportage in het kader van overeengekomen specifieke werkzaamheden. De externe accountant doet verslag van feitelijke bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden, zonder zekerheid te verschaffen. Dit Protocol geeft inhoud aan de tussen de externe accountant en de zorgkantoorhouder overeengekomen werkzaamheden en de daarbij behorende rapportage.

Onderzoeksaanpak

Dit Protocol schrijft niet een bepaalde aanpak van het onderzoek voor. De externe accountant baseert zich bij zijn onderzoek op een (risico-)analyse van de administratieve organisatie en de interne controle (AO/IC) in relatie tot de gewenste rechtmatige uitvoering van de taken van het zorgkantoor, om op basis daarvan te komen tot een optimale afweging van de in te zetten controlemiddelen en -methoden. De externe accountant voert zijn onderzoek uit volgens de richtlijnen van de GBR en de RAC, met inachtneming van de bepalingen van dit Protocol, de *Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006* en de *Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006*.

De zorgkantoorhouder is primair verantwoordelijk voor de naleving van de relevante wet- en regelgeving bij de uitvoering van de wettelijke taken door de zorgkantoren en moet zich hierover jaarlijks verantwoorden. De verantwoordelijkheid van de externe accountant voor het uit te voeren onderzoek veronderstelt dat hij toereikende kennis van de van toepassing zijnde wet- en regelgeving heeft, zodat hij kan toetsen of de relevante bepalingen door het zorgkantoor in acht zijn genomen. De accountantscontrole richt zich op een beoordeling van de opzet, het bestaan en de werking van het systeem van kwaliteitsborging op het gebied van de wet- en regelgeving, aangevuld met deelwaarnemingen en/of steekproeven. Omdat sprake is van een omvangrijke en gecompliceerde wet- en regelgeving, is het van belang dat de externe accountant het systeem van kwaliteitsborging van het zorgkantoor toetst om zoveel mogelijk zekerheid te kunnen ontleen aan de interne controle.

2.b. Rechtmatigheid

2.b.1. Invulling rechtmatigheidsbegrip

Voor de invulling van het rechtmatigheidsbegrip voor de zorgkantoren is gebruik gemaakt van de conclusies uit het rapport *Rechtmatigheidsverklaring in de AWBZ* dat in december 2004 is uitgebracht door de VWS/CTZ/CVZ-werkgroep rechtmatigheid AWBZ.

Rechtmatigheid in algemene zin wil zeggen in *overeenstemming* met de relevante wet- en regelgeving. Een proces of de uitkomsten daarvan voldoen wel of niet aan de betreffende interne of externe regels. In die zin is rechtmatigheid een absoluut begrip. *De concrete inhoud of invulling van het begrip* wordt echter bepaald door de gekozen normstelling: De aard en reikwijdte van de regelgeving, de soort organisatie en het karakter van het betreffende proces of de uitkomst daarvan. Rechtmatigheid vormt derhalve een begrip dat gekoppeld is aan het object van het onderzoek.

In hoofdstuk 3 van de *Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006* is het rechtmatigheidsbegrip in detail uitgewerkt. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen financiële en procedurele rechtmatigheid. Bij het gebruik van informatie wordt onderscheid gemaakt tussen directe en gebruikersverantwoordelijkheid. De Handleiding geeft tevens aan welke randvoorwaarden bij de invulling van het rechtmatigheidsbegrip van toepassing zijn. De externe accountant hanteert de begripsomschrijvingen uit de *Handleiding financiële*

verantwoording zorgkantoren 2006 als uitgangspunt voor het door hem uit te voeren rechtmatigheidsonderzoek.

Het rechtmatigheidsbegrip bij de zorgkantoren is gekoppeld aan de specifieke taken en verantwoordelijkheden van het zorgkantoor. Een zorgkantoor verantwoordt zich alleen over taken waarvoor het zelf verantwoordelijk is en waarbij het zelf de mogelijkheid heeft om zaken te beïnvloeden of bij te sturen. Als een zorgkantoor deze taken in overeenstemming met de voorschriften van de geldende wet- en regelgeving uitvoert, dan zijn de daaraan gekoppelde processen en daaruit voortvloeiende geldstromen rechtmatig. Het zorgkantoor voert de AWBZ dan op rechtmatige wijze uit en de daarmee samenhangende baten en lasten zijn als rechtmatig aan te merken.

Op grond van de wettelijke bepalingen van de AWBZ, de Regeling administratie en controle AWBZ en het Convenant worden negentien taken onderscheiden. In overeenstemming met het rapport *Rechtmatigheidsverklaring in de AWBZ* kunnen deze taken in drie groepen worden ingedeeld. Deze indeling is bepalend voor de werkzaamheden van de externe accountant:

- taken waarover het zorgkantoor zich verantwoordt in *de bestuurlijke verantwoording*. Bij deze taken is sprake van procedurele rechtmatigheid, ze leiden niet direct tot een geldstroom in de financiële verantwoording. De externe accountant toetst de uitvoering van deze taken en legt de bevindingen vast in het accountantsrapport;
- taken waarover het zorgkantoor verantwoording aflegt in *de financiële en bestuurlijke verantwoording*. De externe accountant weegt zijn bevindingen mee bij het afsluitende oordeel zoals verwoord in de accountantsverklaring. Het zijn taken waarbij sprake is van financiële rechtmatigheid. De betreffende geldstromen vallen rechtstreeks onder de verklaring over de getrouwheid en rechtmatigheid. Naast de financiële dimensie blijft ook het procedurele aspect van belang, namelijk de rechtmatige uitvoering van de wettelijke taken. De externe accountant meldt zijn bevindingen in het accountantsrapport;
- taken waarover het zorgkantoor alleen verantwoording aflegt in *het uitvoeringsverslag*. Bijlage 3 geeft een overzicht van de negentien taken van het zorgkantoor en de rol van de externe accountant daarbij. Taak negentien vormt de algemene taak van het zorgdragen voor een adequate interne en externe verantwoording. Deze taak heeft betrekking op alle taken en is daarom niet als aparte taak in dit protocol opgenomen.

De volgende achttien taken vormen onderwerp van het rechtmatigheidsonderzoek 2006:

1. het vaststellen van de verzekeringsgerechtigdheid;
2. het vaststellen van de aanwezigheid van een geldig indicatiebesluit;
3. het houden van toezicht op de afspraken met zorgaanbieders;
4. het zorgen voor een adequate bedrijfsadministratie en inhoudelijke registraties
5. het vaststellen en incasseren van eigen bijdragen voor zorg met verblijf;
6. het inkopen van zorg;
7. de betaling van zorgaanpak AWBZ;
8. het uitvoeren van subsidieregelingen AWBZ;
9. het bij het CVZ in rekening brengen van de schaden AWBZ;
10. het juist toerekenen van de beheerskosten;
11. het vaststellen van de volledigheid en juistheid van de overige bedrijfsopbrengsten.
12. het verstrekken van informatie;
13. het opstellen van een beleidsvisie en een jaarplan;
14. het voeren van overleg met betrokken partijen;
15. het adviseren over het toelaten van instellingen;
16. het zorgdragen voor een adequaat wachtlijstbeheer in de regio;
17. het instellen van een Raad van advies;
18. het periodiek uitvoeren van cliëntraadpleging.

De laatste zeven taken hebben alleen betrekking op het uitvoeringsverslag en zijn nieuw in 2006. De eerste elf taken kunnen voor wat betreft de koppeling met de controleobjecten in

de financiële verantwoording als volgt worden onderverdeeld:

<i>Controledeelgebied:</i>	<i>Toe te rekenen taken:</i>
• Bruto schaden AWBZ	Taak 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8 en 9
• Bedrijfsopbrengsten	Taak 1, 2, 3, 4, 5, 8 en 11
• Beheerskosten	Taak 4 en 10

2.b.2. Procedurele rechtmatigheid

Dit betreft de vier taken waarover het zorgkantoor zich verantwoordt in de bestuurlijke verantwoording. In de *Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006* worden de taken nader omschreven en wordt concreet invulling gegeven aan het begrip rechtmatigheid. De externe accountant toetst de uitvoering van deze taken en vermeldt zijn bevindingen in het accountantsrapport.

Taak 1: Vaststelling verzekeringsgerechtigdheid

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 1 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de vaststelling van de verzekeringsgerechtigdheid door het zorgkantoor. De externe accountant onderzoekt in hoeverre het zorgkantoor invulling heeft gegeven aan de controle op verzekeringsgerechtigdheid. Hierbij toetst hij of het zorgkantoor de betreffende bepalingen van artikelen 6 van de Regeling administratie en controle AWBZ naleeft. De bevindingen neemt hij op in zijn rapport. Ze hebben geen effect op het oordeel over de rechtmatigheid van de schaden AWBZ.

Taak 2: Vaststelling aanwezigheid geldige indicaties

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 2 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de vaststelling van de aanwezigheid van geldige indicaties door het zorgkantoor. De externe accountant onderzoekt in hoeverre het zorgkantoor invulling heeft gegeven aan de controle op de aanwezigheid van geldige (her)indicaties. De bevindingen neemt hij op in zijn rapport. Geconstateerde tekortkomingen of het ontbreken van geldige indicaties hebben in 2006 nog geen consequenties voor de financiële rechtmatigheid van de schaden AWBZ, gezien de beperkingen die in 2006 nog gelden. De toetsing is daarom procedureel gericht.

Taak 3: Toezicht op de afspraken met zorgaanbieders

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 3 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar het toezicht door het zorgkantoor op de afspraken met zorgaanbieders. De externe accountant stelt vast of de bestuurlijke verantwoording een juist en volledig beeld geeft van het op zorgaanbieders uitgeoefende toezicht. Hierbij toetst hij of het zorgkantoor de betreffende bepalingen van de artikelen 8, 9 en 10 van de Regeling administratie en controle uitvoeringsorganen AWBZ naleeft. Als het zorgkantoor zijn controles heeft aangepast bij zorgaanbieders die een bestuursverklaring met accountantsrapport hebben afgegeven volgens de *Beleidsregel Kaderregeling Administratieve Organisatie en Interne Controle AWBZ productieregistratie en facturering* van het CTG/ZAio, beoordeelt de externe accountant of dit voldoende is onderbouwd. De onderzoeksbevindingen neemt hij op in zijn rapport.

Taak 4: Adequate bedrijfsadministratie en inhoudelijke registraties

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 4 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de bedrijfsadministratie en inhoudelijke registraties van het zorgkantoor. De externe accountant stelt vast of de bestuurlijke verantwoording een juist en volledig beeld geeft van de kwaliteit van de bedrijfsadministratie en inhoudelijke registraties. Hierbij toetst hij of het zorgkantoor de voorschriften van het Convenant naleeft evenals de bepalingen van de artikelen 4 en 5 van de Regeling administratie en controle uitvoeringsorganen AWBZ. De onderzoeksbevindingen neemt hij op in zijn rapportage.

2.b.3. Financiële rechtmatigheid

Dit betreft de zeven taken waarover het zorgkantoor zich verantwoordt in de financiële en bestuurlijke verantwoording. In de *Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006* worden deze taken nader omschreven en wordt concreet invulling gegeven aan het begrip rechtmatigheid.

De taken wegen mee bij het rechtmatigheidsoordeel van de externe accountant bij de financiële verantwoording. Hij stelt vast of de geconstateerde onrechtmatigheden of onzekerheden over de rechtmatigheid effect hebben op zijn verklaring. Niet gecorrigeerde fouten of vastgestelde onzekerheden neemt hij op in de foutentabel in het accountantsrapport.

De zeven taken vormen, evenals de eerste vier taken, onderwerp van het verslag van bevindingen over de rechtmatige uitvoering van de AWBZ.

Taak 5: Eigen bijdragen zorg met verblijf

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 5 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de rechtmatigheid van de eigen bijdragen voor zorg met verblijf.

De externe accountant beoordeelt hierbij de volledigheid, juistheid en tijdigheid van de opgelegde en geïncasseerde eigen bijdragen voor zorg met verblijf. Het aspect tijdigheid heeft vooral betrekking op volledigheid. Het niet tijdig opleggen van eigen bijdragen kan effect hebben op de volledigheid van de in een jaar verantwoorde eigen bijdragen.

De van de inhoudingsorganen ontvangen bevestigingen gelden hierbij als feitelijke inning. Als geen sprake is van broninhouding beoordeelt hij het incassoproces. Eigen bijdragen waarvoor nog geen bevestiging is ontvangen of die nog niet geïncasseerd zijn, moeten als vordering geactiveerd zijn. Afhankelijk van de aard en de omvang van de geconstateerde fouten kunnen gevolgen optreden voor het rechtmatigheidsoordeel. Achterstanden in de oplegging en de incasso kunnen leiden tot onzekerheid over de volledigheid en tijdigheid van de verantwoorde eigen bijdragen in de financiële verantwoording. Hetzelfde geldt voor materiële gebreken in de AO/IC. Als het zorgkantoor de rechtmatigheid van het eigen bijdragen proces onvoldoende heeft gewaarborgd of onvoldoende controleert, kan dit leiden tot een onzekerheid over de daarmee verband houdende geldstromen.

Taak 6: Het inkopen van zorg

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 6 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar het contracteren van zorg.

De externe accountant stelt vast wat het effect is van het ontbreken van overeenkomsten voor het door hem af te geven rechtmatigheidsoordeel. Bij schriftelijke overeenkomsten die voor onbepaalde tijd zijn vastgelegd onderzoekt hij of sprake is van jaarlijkse afspraken en aanvullende bepalingen. Hierbij hanteert hij de bij taak 6 van de Handleiding genoemde overzicht van mogelijke situaties.

De externe accountant gaat na of de zorgkantoorhouder zich inspant om de overeenkomsten voor onbepaalde tijd te vervangen door een met een bepaalde tijdsduur. Zijn bevindingen legt hij vast in de rapportage over het financieel beheer.

Taak 7: Betaling van zorgaanspraken AWBZ

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 7 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de betaling van zorgaanspraken AWBZ.

De externe accountant controleert of de zorgaanspraak in rekening is gebracht tegen het met de zorgaanbieder overeengekomen (CTZ/ZAio) tarief. Of aan de betaling een schriftelijke overeenkomst voor bepaalde tijd met een toegelaten zorgaanbieder ten grondslag ligt, heeft hij al bij *Taak 6* gecontroleerd. De controle op de verzekeringsgerechtigdheid en de controle op de aanwezigheid van geldige indicaties spelen hierbij geen rol, hiervoor gelden de bepalingen die bij *Taak 1* en *Taak 2* zijn vermeld. De externe accountant stelt verder vast of voldaan is aan de overige, voor het zorgkantoor geldende wet- en regelgeving, voor zover de niet-naleving daarvan financiële consequenties heeft. Hierbij maakt hij gebruik van de lijst met circulaires en regelgeving in bijlage 2 van dit protocol.

Het niet tijdig of niet volledig betalen van zorgaanspraken heeft geen gevolgen voor de financiële rechtmatigheid, tenzij dit duidt op materiële tekortkomingen in de betalingsorganisatie van het zorgkantoor. Dit kan betekenen, dat hierdoor niet voldaan wordt aan de

geldende wet- en regelgeving of dat onzekerheid bestaat over de volledigheid en juistheid van de betalingen, wat van betekenis is voor het rechtmatigheidsoordeel.

Taak 8: Uitvoering van subsidieregelingen AWBZ

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 8 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de uitvoering van subsidieregelingen AWBZ.

De externe accountant maakt voor zijn oordeel over de rechtmatigheid van de uitgaven ten laste van de ontvangen subsidies gebruik van de rechtmatigheidsverklaringen die bij de separate subsidiedeclaraties gevoegd zijn. Dit betekent dat de externe accountant voor van zijn rechtmatigheidscontrole bij het zorgkantoor geen specifiek onderzoek naar de uitgaven ten laste van de subsidies hoeft uit te voeren. Wel moet hij vaststellen of de voorschotten van lopende projecten en afrekeningen van afgeronde projecten volledig, juist en tijdig in de financiële verantwoording van het zorgkantoor zijn verwerkt:

- Bij de subsidieregelingen 2006 stelt de externe accountant vast of aan de ontvangsten in verband met de subsidies een subsidieverlening en/of beschikking over de bevoorschotting dan wel een subsidievaststelling van het CVZ ten grondslag liggen. De afrekening van deze projecten komt aan de orde bij zijn rechtmatigheidsonderzoek 2007.
- Bij de subsidieregelingen over 2005 en eerdere jaren stelt de externe accountant vast of een definitieve beschikking van het CVZ aanwezig is. Hierbij onderzoekt hij, of eventuele afrekeningsverschillen op een juiste, volledige en tijdige wijze in de financiële verantwoording verwerkt zijn. Niet gecorrigeerde verschillen van materiële omvang worden in de foutentabel opgenomen. Bij subsidieregelingen die nog niet met het CVZ zijn afgerekend stelt de externe accountant vast of geen termijnbepalingen overschreden zijn. Als dat wel het geval is, schat de externe accountant de kans in, dat de afrekening wordt afgekeurd. Is dit onzeker, dan is dit een onzekerheid voor de foutentabel.

De subsidie persoonsgebonden budget (PGB) nieuwe stijl heeft de externe accountant al getoetst op grond van het controleprotocol behorend bij de Regeling subsidies AWBZ. De uitvoering van de globale en intensieve controles door het zorgkantoor toetst hij procedureel. De bevindingen vermeldt hij in het accountantsrapport. Ze hebben geen effect op de financiële rechtmatigheid, omdat dit al via de aparte subsidieverklaring is afgedekt. Het CTZ en het CVZ hebben op 25 april zullen in 2006 over de PGB-controle nog een brief aan de zorgkantoren uitgebracht over de controle, terugvordering & incasso en verantwoording subsidie persoonsgebonden budget AWBZ (OND/26039288). Volgens de brief ligt de nadruk op procedureel toetsen.

Taak 9: Bij het CVZ in rekening brengen van schaden AWBZ

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 9 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar het bij het CVZ in rekening brengen van schaden AWBZ.

De externe accountant onderzoekt de volledige, juiste en tijdige doorbelasting aan het CVZ van de rechtstreeks aan zorgaanbieders verrichte betalingen. Hij beoordeelt of het niet tijdig of niet volledig doorbelasten van de betalingen duidt op materiële tekortkomingen die effect op het rechtmatigheidsoordeel kunnen hebben. Bij niet gecorrigeerde, ten onrechte of foutief doorbelaste betalingen stelt hij eveneens het gevolg voor zijn oordeel vast.

Taak 10: Juiste toerekening van beheerskosten AWBZ

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 10 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar de juiste toerekening van de beheerskosten AWBZ.

De externe accountant beoordeelt de rechtmatigheid van de beheerskosten met dezelfde tolerantie als bij het getrouwheidsonderzoek. Geconstateerde onrechtmatigheden of onzekerheden kunnen effect hebben voor het af te geven rechtmatigheidsoordeel.

Taak 11: Vaststelling volledigheid en juistheid bedrijfsopbrengsten

De externe accountant hanteert het normenkader van taak 11 van de Handleiding voor zijn onderzoek naar het bij het CVZ in rekening brengen van schaden AWBZ.

De externe accountant controleert of de opbrengsten AWBZ juist en volledig in de financiële verantwoording zijn opgenomen en of het zorgkantoor bij het vaststellen van de opbrengsten de bij of krachtens de AWBZ gestelde regels in aanmerking zijn genomen.

2.b.4. Rechtmatige uitvoering

Als een zorgkantoor haar achttien taken in overeenstemming met de voorschriften van de geldende wet- en regelgeving uitvoert, zijn de daaraan gekoppelde processen als rechtmatig aan te merken zodat sprake is van een rechtmatige uitvoering van de AWBZ.

De invulling van de rechtmatige uitvoering van de eerste elf taken is in de vorige twee hoofdstukken aan de orde gekomen. De externe accountant haalt de benodigde informatie voor het accountantsrapport uit de financiële en de bestuurlijke verantwoording. Een deel van de informatie over deze taken wordt ook vermeld in het uitvoeringsverslag. Informatie over de uitvoering van de laatste zeven taken is uitsluitend in het uitvoeringsverslag opgenomen.

Om een oordeel over deze informatie te kunnen geven maakt de externe accountant gebruik van de bestuursverklaring bij het uitvoeringsverslag. Hierin geeft het bestuur aan:

- dat het de verantwoordelijkheid van het bestuur van het zorgkantoor is om de AWBZ op een rechtmatige en doelmatige wijze uit voeren;
- dat het uitvoeringsverslag een juist en volledig beeld geeft van de naleving van de wettelijke taken van het zorgkantoor;
- dat het uitvoeringsverslag is opgesteld in overeenstemming met de daarvoor geldende regels.

Het normenkader voor de eerste elf taken is al uitgewerkt. Het normenkader voor de laatste zeven taken komt hieronder aan de orde. De externe accountant onderzoekt de zeven taken procedureel en neemt eventuele bijzonderheden op in het accountantsrapport:

Taak 12: Het verstrekken van informatie

Het Convenant geeft aan welke activiteiten het zorgkantoor moet ontplooiën op het gebied van het verstrekken van informatie. Het zorgkantoor verantwoordt zich hierover in het uitvoeringsverslag. De externe accountant onderzoekt of het zorgkantoor uitvoering heeft gegeven aan de afspraken in het Convenant op het gebied van het verstrekken van informatie, zonder een oordeel te geven over de inhoudelijke kwaliteit daarvan.

Taak 13: Het opstellen van een beleidsvisie en een jaarplan

Volgens het Convenant stelt het zorgkantoor éénmaal per vier jaar een beleidsvisie op en jaarlijks een jaarplan. Het zorgkantoor verantwoordt zich hierover in het uitvoeringsverslag. De externe accountant onderzoekt of het zorgkantoor uitvoering heeft gegeven aan de afspraken in het Convenant op het gebied van de beleidsvisie en het jaarplan. De beoordeling is beperkt tot het vaststellen dat de in het Convenant genoemde aspecten in de visie en het plan zijn verwerkt. Een inhoudelijk oordeel hierover wordt niet verlangd.

Taak 14: Het voeren van overleg met betrokken partijen

Volgens het Convenant voert het zorgkantoor vooral overleg met de zorgaanbieders, vertegenwoordigers van patiënten en consumenten en met het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ). Het zorgkantoor verantwoordt zich hierover in het uitvoeringsverslag. De externe accountant onderzoekt of het zorgkantoor uitvoering heeft gegeven aan de afspraken in het Convenant op het gebied van het voeren van overleg met partijen. Een inhoudelijk oordeel over de inhoud van het overleg wordt niet verlangd.

Taak 15: Het adviseren over het toelaten van instellingen

Volgens het Convenant moet het zorgkantoor in voorkomende gevallen adviseren over de toelating van instellingen. Het verantwoordt zich hierover in het uitvoeringsverslag. De externe accountant onderzoekt of het zorgkantoor advies heeft uitgebracht en zich daarover heeft verantwoord. Een inhoudelijk oordeel over de advisering wordt niet verlangd.

Taak 16: Het zorgdragen voor een adequaat wachtlijstbeheer

Volgens het Convenant moet het zorgkantoor zorgen voor een adequaat wachtlijstbeheer in de regio. Adequaaf wil zeggen dat het zorgkantoor een aantal werkzaamheden verricht op het gebied van bestandsbeheer, informatievoorziening en bemiddeling. Het zorgkantoor verantwoordt zich hierover in het uitvoeringsverslag.

De externe accountant onderzoekt of het zorgkantoor uitvoering heeft gegeven aan de afspraken in het Convenant op het gebied van het wachtlijstbeheer. Hij beperkt zich hierbij tot het vast stellen of de in het Convenant genoemde werkzaamheden zijn uitgevoerd, zonder daarbij een uitspraak te doen over de vraag of het wachtlijstbeheer adequaat is.

Taak 17: Het instellen van een Raad van Advies

Volgens het Convenant stelt het zorgkantoor een Raad van Advies in op grond van het door Zorgverzekeraars Nederland (ZN) opgestelde Basisreglement Raad van Advies Zorgkantoor. De externe accountant onderzoekt of dit inderdaad gebeurd is zonder een inhoudelijk oordeel te geven over het functioneren van de Raad van Advies.

Taak 18: Het periodiek uitvoeren van cliëntraadpleging

Volgens het Convenant voert het zorgkantoor éénmaal per jaar een cliëntenraadpleging uit. Omdat de eerstvolgende raadpleging door ZN wordt uitgevoerd met publicatie van de resultaten in 2007, hoeft het zorgkantoor hierover in 2006 nog geen verantwoording af te leggen. De externe accountant hoeft de uitvoering van deze taak in 2006 nog niet te beoordelen.

2.c. Financieel beheer

2.c.1. Definities

Bij het onderzoek naar de rechtmatigheid van het financieel verslag voert de externe accountant ook een onderzoek uit naar de ordelijkheid en controleerbaarheid van het gevoerde financiële beheer, zoals verwoord in de bestuurlijke verantwoording van het zorgkantoor. Financieel beheer omvat naast beheershandelingen ook de vastlegging daarvan in de administratie.

Hierbij worden de volgende definities gehanteerd:

Financieel beheer

Financieel beheer is het geheel van beslissingen, handelingen en regels, die zijn bedoeld voor de sturing en beheersing van, de controle op en de verantwoording over financiële transacties en saldi waarvoor de directie van de zorgkantoorhouder en het zorgkantoor (mede)verantwoordelijkheid dragen.

Ordelijk

Financieel beheer is ordelijk als het in overeenstemming is met de in de AO/IC vastgelegde procedures en het voldoet aan de bestaande wet- en regelgeving. Belangrijke kenmerken van een ordelijk gevoerd financieel beheer zijn onder andere: transparantie, administratieve accuratesse, adequate functiescheiding en verantwoordelijkheidsverdelingen, tijdigheid van verwerking, goede dossiervorming en duidelijke managementrapportages.

Controleerbaar

Financieel beheer is controleerbaar als de beschikbare informatie de controlerende instanties van een organisatie in staat stelt om de besluitvorming en de administratieve verwerking hiervan te reconstrueren en te beoordelen. Hierdoor kan de controle achteraf door de externe accountant en het CTZ efficiënt worden uitgevoerd.

2.c.2 Aanpak onderzoek

De weergave van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde financiële beheer vormt onderdeel van de bestuurlijke verantwoording. Hierin geeft het zorgkantoor aan welke maatregelen het gedurende het jaar getroffen zijn om de rechtmatige uitvoering van de wettelijke taken te waarborgen. In bijlage 2 van de *Handleiding financiële verantwoording*

zorgkantoren 2006 zijn de aandachtspunten voor de verantwoording over het financiële beheer opgenomen.

In het geval van tekortkomingen geeft de bestuurlijke verantwoording aan, wat de invloed daarvan is op de rechtmatigheid en welke verbeteracties zijn of worden getroffen.

De externe accountant toetst de verantwoording van het zorgkantoor over het gevoerde financiële beheer aan zijn eigen bevindingen uit het onderzoek naar de rechtmatigheid van de financiële verantwoording en naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ.

Hierbij besteedt hij expliciet aandacht aan de volgende belangrijke aspecten:

- naleving van wet- en regelgeving;
- administratieve organisatie en interne controle (AO/IC);
- geautomatiseerde gegevensverwerking;
- misbruik en oneigenlijk gebruik.

2.d. Naleving voorschriften uitvoeringsverslag

De externe accountant moet naast een onderzoek naar de rechtmatigheid van de baten en lasten in de financiële verantwoording, de rechtmatige uitvoering van de AWBZ en het gevoerde financieel beheer ook een onderzoek doen naar de naleving van de voorschriften voor het uitvoeringsverslag. De externe accountant stelt vast, dat het uitvoeringsverslag is opgesteld volgens de *Handleiding zorgkantoren 2006*. Hiervoor maakt hij gebruik van de bestuursverklaring.

Zijn bevindingen legt hij vast in het accountantsrapport.

2.e. Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

De externe accountant streeft bij zijn oordeelsvorming over de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoording naar een hoge mate van zekerheid. Als dit begrip voor het gebruik van statistische technieken wordt gekwantificeerd, dan moet worden uitgegaan van een betrouwbaarheidspercentage van 95 %. Voor de bepaling of aan de financiële rechtmatigheidseisen is voldaan, wordt van de volgende goedkeuringstoleranties uitgegaan:

<i>Controlededeelgebied:</i>	<i>Tolerantie en omvangsbasis:</i>
• Bruto schaden AWBZ - uitgaven	1 % van de totale bruto schaden AWBZ
• Bruto schaden AWBZ - balanspost	Goedkeuringstolerantie getrouwheid
• Bedrijfsopbrengsten - ontvangsten	1 % van de som der bedrijfsopbrengsten
• Bedrijfsopbrengsten - balanspost	Goedkeuringstolerantie getrouwheid
• Beheerskosten	Goedkeuringstolerantie getrouwheid

Voor het bepalen van de mate waarin de rechtmatigheid is gewaarborgd, moet worden uitgegaan van de hieronder opgenomen normen, die gebaseerd zijn op de normen voor departementale auditdiensten. Hierbij is tevens aangegeven wat de gevolgen zijn voor de af te geven accountantsverklaring bij de financiële verantwoording:

	Uitspraak over de mate waarin de rechtmatigheid gewaarborgd is			
	Rechtmatigheid is gewaarborgd	Rechtmatigheid met beperking	Geen oordeel over rechtmatigheid	Rechtmatigheid niet gewaarborgd
Fouten in de verantwoording	≤ 1%	> 1% ≤ 3%	---	> 3%
Onzekerheden in de verantwoording	≤ 3%	> 3% ≤ 10%	> 10%	---

Soort accountants- verklaring	Goedkeurend	Met beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
----------------------------------	-------------	---------------	-------------------	-----------

Van *een fout in de verantwoording* is sprake als gebleken is dat een (gedeelte van een) post niet in overeenstemming is met één of meer aspecten van de wet- en regelgeving AWBZ.

Van *een onzekerheid in de verantwoording* is sprake als gebleken is dat onvoldoende informatie beschikbaar is om een (gedeelte van een) post als rechtmatig of onrechtmatig aan te merken. Kortom, als onzekerheid bestaat over de (on-)rechtmatigheid van de post.

De rechtmatigheid van een post is gewaarborgd als met een *betrouwbaarheid* van 95% de bewering juist is, dat de financiële verantwoording geen grotere fout bevat dan genoemde goedkeuringstolerantie. Fouten worden in absolute zin opgevat, voor zover het de rechtmatigheid betreft. Saldering van fouten is niet toegestaan.

Bij het onderzoek naar de rechtmatigheid van posten die tussen het einde van het kalenderjaar en de afsluitdatum van de financiële verantwoording zijn ontvangen en naar de schattingen van na afsluitdatum nog te ontvangen posten, hanteert de externe accountant dezelfde goedkeuringstolerantie als bij zijn getrouwheidsonderzoek.

Geconstateerde fouten moeten in principe in het financieel verslag worden gecorrigeerd. Onzekerheden in het verslag moeten zoveel mogelijk worden gekwantificeerd. Fouten die niet gecorrigeerd kunnen worden en geconstateerde onzekerheden over de rechtmatigheid moeten toegelicht worden in de bestuurlijke verantwoording.

3. Accountantsproducten

3.a. Accountantsverklaring financiële verantwoording

Voor de bepaling van de strekking van het rechtmatigheidsoordeel gelden de normen, die in hoofdstuk 2.b. van dit Protocol zijn aangegeven. De strekking van het oordeel kan zijn goedkeurend, met beperking, oordeelsonthouding of afkeurend. In overeenstemming met wat in hoofdstuk 1.c. opgemerkt is, moet de definitieve tekst nog worden aangepast aan de implementatie van ISA 700.

Tekst accountantsverklaring met goedkeurend oordeel³

'Accountantsverklaring ten behoeve van het College toezicht zorgverzekeringen en het College voor zorgverzekeringen.

Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij bijgevoegde, door ons gewaarmerkte, financiële verantwoording 2006 van (naam zorgkantoor) van (naam zorgkantoorhouder) te (vestigingsplaats) gecontroleerd.

De financiële verantwoording 2006 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de directie van (naam zorgkantoorhouder). De directie is tevens verantwoordelijk voor de naleving van de wet- en regelgeving. Het is onze verantwoordelijkheid om een accountantsverklaring inzake de financiële verantwoording 2006 te verstrekken ten behoeve van het College toezicht zorgverzekeringen en het College voor zorgverzekeringen.

Het College toezicht zorgverzekeringen en het College voor zorgverzekeringen hebben voor het onderzoek naar de financiële verantwoording over 2006 het begrip rechtmatigheid nader uitgewerkt overeenkomstig de bevindingen van het rapport 'Rechtmatigheidsverklaring in de AWBZ'. In de 'Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006' en het 'Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006' ligt vast wat wordt bedoeld met de in de oordeelsparagraaf opgenomen zinsnede 'de van toepassing zijnde wettelijke regelingen'.

Bij onze controle zijn wij nagegaan of:

- de pagina's .. tot en met .. van de financiële verantwoording een zodanig inzicht geven in de grootte en de samenstelling van de balansposten op 31 december 2006 en van de baten en lasten over 2006 als in de gegeven omstandigheden is vereist in overeenstemming met de grondslagen die zijn opgenomen in de 'Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006';
- de op de pagina's .. tot en met .. van de financiële verantwoording weergegeven schaden AWBZ (inclusief schaden AWBZ voorgaande jaren), bedrijfsopbrengsten AWBZ en beheerskosten AWBZ tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen;
- de financiële verantwoording is opgesteld in overeenstemming met de 'Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006'.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen moet onze controle zodanig worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de financiële verantwoording geen onjuistheden van materieel belang bevat. Verder hebben wij in onze controle de aanwijzingen betrokken die omtrent de financiële verantwoording 2006 zijn gegeven in het 'Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006'. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van

³ Zodra het Koninklijk NIVRA de nieuwe modellen voor de accountantsverklaring heeft verspreid, zal aanpassing van de in hoofdstuk 3 opgenomen modeltekst plaatsvinden.

deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en toelichtingen in de financiële verantwoording 2006. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de financiële verantwoording 2006 zijn toegepast en van belangrijke schattingen, die de directie daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de financiële verantwoording 2006. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de pagina's ... tot en met van de financiële verantwoording 2006 een zodanig inzicht geven in de grootte en de samenstelling van de balansposten op 31 december 2006 en van de baten en lasten over 2006 als in de gegeven omstandigheden is vereist in overeenstemming met de grondslagen die zijn opgenomen in de 'Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006'.

Voorts zijn wij van oordeel dat de op de pagina's .. tot en met .. weergegeven schaden AWBZ (inclusief schaden AWBZ voorgaande jaren), bedrijfsopbrengsten AWBZ en beheerskosten AWBZ zijn tot stand gekomen in overeenstemming met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen.

Tevens zijn wij nagegaan dat de bestuurlijke verantwoording voor zover wij dat kunnen beoordelen verenigbaar is met de financiële verantwoording van het zorgkantoor.

(Plaats), (Datum)

(Ondertekening)'

3.b. Accountantsrapport

3.b.1. Inhoud rapport

Naast een verklaring over de getrouwheid en rechtmatigheid brengt de externe accountant een samenvattend rapport van bevindingen uit. In dit rapport worden de uitkomsten van de vier onderzoeksopdrachten van de externe accountant opgenomen:

- het onderzoek naar de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoording;
- het onderzoek naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ;
- het onderzoek naar de ordelijkheid en controleerbaarheid van het financiële beheer;
- het onderzoek naar de naleving van de voorschriften voor het uitvoeringsverslag.

Het accountantsrapport heeft de status van een rapport van feitelijke bevindingen in het kader van overeengekomen specifieke werkzaamheden. De externe accountant doet alleen verslag van zijn bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden, zonder daarbij een oordeel uit te spreken of zekerheid te verschaffen.

3.b.2. Foutentabel

Het rapport bevat een foutevaluatie van het onderzoek naar financiële verantwoording 2006 volgens onderstaande tabel. Fouten en onzekerheden moeten zo veel mogelijk worden gekwantificeerd en gecorrigeerd in de aangeleverde financiële verantwoording.

Geconstateerde fouten die niet gecorrigeerd zijn moeten in de foutentabel vermeld worden, ongeacht de omvang daarvan.

Tabel Foutevaluatie (in € 1.000)

	Incidenteel	Structureel	Totaal
Fouten in de verantwoording			
Onzekerheid in de controle			

Bij de tabel komt een toelichting waarin is aangegeven wat de oorzaak van de fouten en onzekerheden is. Het zorgkantoor verantwoordt zich in de bestuurlijke verantwoording over de verbeteracties, die het zorgkantoor denkt te starten of heeft gestart om de geconstateerde structurele fouten in de toekomst te voorkomen.

Fouten in de verantwoording

Van een fout in de verantwoording is sprake als naar aanleiding van het uitgevoerde onderzoek is gebleken dat een (gedeelte van) een post niet in overeenstemming is met één of meer aspecten van de wet- en regelgeving AWBZ.

Onzekerheden in de controle

Van een onzekerheid in het rechtmatigheidsonderzoek is sprake als er onvoldoende (controle-)informatie beschikbaar is om een (gedeelte van een) post als rechtmatig of onrechtmatig aan te merken.

Kortom als er onzekerheid bestaat over de (on-)rechtmatigheid van de post.

Incidentele versus structurele fouten

Bij fouten in de verantwoording kan onderscheid gemaakt worden in incidentele en structurele fouten.

Van een incidentele fout is sprake als het een toevallige fout betreft. Kenmerkend voor incidentele fouten is dat in principe geen herhaling optreedt van de geconstateerde fout. Van een structurele fout is sprake als de oorzaak van de fout is gelegen in (onderdelen van) het systeem van uitvoering van de wettelijke taken, waardoor fouten met een (zeker) herhalingskarakter (kunnen) optreden.

Het voorgaande is van overeenkomstige toepassing op onzekerheden in de controles.

Kwantificering fouten en onzekerheden

Voor een adequate onderbouwing van het rechtmatigheidsoordeel is het noodzakelijk, dat de externe accountant fouten en onzekerheden zoveel mogelijk kwantificeert.

Rapportage tolerantie

De externe accountant neemt fouten en/of onzekerheden beneden de € 10.000 niet afzonderlijk, maar als één bedrag op in de foutentabel. Hij neemt de betreffende fouten en/of onzekerheden wel gespecificeerd op in het accountantsdossier.

Het CTZ verwacht dat het zorgkantoor de betreffende fouten en/of onzekerheden zelf uitzoekt en corrigeert in het eerstvolgende kalenderjaar en dat de externe accountant dit bij zijn onderzoek controleert. Als geen correctie plaatsvindt, wordt dit duidelijk gemotiveerd.

3.b.3. Rapportagevorm

Hieronder wordt een model gegeven voor het accountantsrapport:

'Rapport van bevindingen uitgebracht ten behoeve van het College toezicht zorgverzekeringen en het College voor zorgverzekeringen.

1. Inleiding rapport

Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij naast het onderzoek naar de getrouwheid en de rechtmatigheid van de financiële verantwoording van (naam zorgkantoor) van (naam zorgkantoorhouder) te (vestigingsplaats) een aantal specifieke werkzaamheden

verricht. Deze specifieke werkzaamheden bestonden uit een onderzoek naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ door het zorgkantoor, een onderzoek naar de ordelijkheid en controleerbaarheid van het gevoerde financiële beheer door het zorgkantoor en een onderzoek naar de vraag of het uitvoeringsverslag van het zorgkantoor volgens de daarvoor geldende regels is opgesteld. Dit rapport bevat de uitkomsten van de door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Aard en reikwijdte

Onze specifieke werkzaamheden zijn verricht in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen inzake opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden. Daarbij hebben wij rekening gehouden met de bepalingen en begripsomschrijvingen in de 'Handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2006', de Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2006' en het 'Protocol accountantsonderzoek zorgkantoren 2006'.

De opdracht houdt in dat op de informatie in de bestuurlijke verantwoording en in het uitvoeringsverslag van (naam zorgkantoor) die aan onze specifieke werkzaamheden ten grondslag ligt geen accountantscontrole is toegepast en dat evenmin een beoordelingsopdracht leidende tot een beoordelingsverklaring is uitgevoerd. Een en ander impliceert dat aan onze rapportage geen zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van de deze informatie. Volledigheidshalve wijzen wij er nog op dat, indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht, wellicht nog andere onderwerpen aan het licht zouden kunnen zijn gebracht die voor u mogelijk van belang zouden kunnen zijn geweest.

2. Opzet en uitvoering onderzoek

(De externe accountant kan hier ingaan op de opzet en uitvoering van zijn werkzaamheden.

Per onderdeel van het onderzoek vermeldt hij zijn aanpak en eventuele beperkingen die hij bij zijn onderzoek is tegengekomen.)

3. Onderzoek financiële verantwoording

(De externe accountant verwijst voor de uitkomsten van zijn onderzoek naar de getrouwheid en rechtmatigheid van de financiële verantwoording naar zijn accountantsverklaring.

In dit rapportonderdeel gaat hij in op de onderbouwing van zijn oordeel en geeft hij een toelichting op de foutentabel).

4. Onderzoek rechtmatige uitvoering

(De externe accountant geeft hier de bevindingen weer van zijn onderzoek naar de rechtmatige uitvoering van de AWBZ door het zorgkantoor, zonder daar een zekerheidsoordeel over te geven. De externe accountant gaat hierbij in op de vraag of het zorgkantoor zijn achttien taken heeft uitgevoerd in overeenstemming met de verplichtingen bij of krachtens de AWBZ).

5. Onderzoek financieel beheer

(De externe accountant geeft hier zijn bevindingen weer over de ordelijkheid en controleerbaarheid van het gevoerde financiële beheer door het zorgkantoor, zoals verwoord in de bestuurlijke verantwoording. Deze bevindingen kunnen in meer of mindere mate samenvallen met de bevindingen over de rechtmatige uitvoering van de AWBZ).

6. Onderzoek uitvoeringsverslag

(De externe accountant vermeldt hier zijn bevindingen van zijn onderzoek naar de naleving van de voorschriften voor het uitvoeringsverslag).

Wij wijzen er nog op dat onze werkzaamheden uitsluitend zijn verricht ten behoeve van het College toezicht zorgverzekeringen en het College voor zorgverzekeringen en dat deze rapportage daarom niet (geheel of gedeeltelijk) aan anderen mag worden verstrekt, zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Tenslotte maken wij u erop attent dat de uitkomsten van ons onderzoek niet zonder meer gelden na datum van afsluiting van ons onderzoek, omdat nadien veranderingen in het getroffen stelsel van maatregelen kunnen zijn aangebracht.

(Plaats), (Datum)

(Ondertekening)'

Bijlage 1: Richtlijnen review CTZ

1. Inleiding

Het CTZ geeft geen concrete voorschriften over de wijze van uitvoering van rechtmatigheidsonderzoeken. De aanpak varieert afhankelijk van de uitkomsten van de (risico)analyse van de administratieve organisatie en de interne controle (AO/IC). Accountantscontrole is maatwerk. De externe accountant is zelf verantwoordelijk voor een adequate invulling van het rechtmatigheidsonderzoek. De externe accountant laat zich bij zijn onderzoek leiden door de voorschriften van de Gedrags- en Beroepsregels Registeraccountants (GBR) en de Richtlijnen voor de accountantscontrole (RAC).

Het CTZ maakt voor zijn oordeelsvorming zoveel mogelijk gebruik van de door het zorgkantoor opgestelde financiële verantwoording, van de daarbij behorende accountantsverklaring en van het accountantsrapport over het gevoerde financiële beheer.

Zonder in de verantwoordelijkheid van de externe accountants te willen treden, heeft het CTZ voor de review op het uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoek richtlijnen opgesteld. De richtlijnen worden door het CTZ als uitgangspunt gehanteerd bij de review van het door de externe accountant uitgevoerde rechtmatigheidsonderzoek. Ze zijn *faciliterend* bedoeld, *zonder* de bedoeling om specifieke voorschriften voor het accountantsonderzoek te geven.

2. Controlewerkzaamheden

Bij de uitvoering van de review besteedt het CTZ met name aandacht aan de volgende onderdelen in het accountantsdossier:

- analyse van belangrijke ontwikkelingen (waaronder wijzigingen in wet- en regelgeving);
- risicoanalyse, waarbij een inventarisatie wordt gemaakt van (inherente) risico's en een inschatting op welke wijze deze worden afgedekt door interne controlemaatregelen. Hierbij worden de verschillen tussen de verschillende processen en objecten in voldoende mate betrokken. Verder vindt een beoordeling plaats van de vertaling van genoemde risico's naar concrete maatregelen. Vastgesteld wordt, dat de geconstateerde interne controle risico's afgedekt zijn met afdoende controlemaatregelen;
- beoordeling van managementrapportages (bijvoorbeeld notulen managementoverleg);
- follow-up van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen van voorgaande controles van de externe accountant en rechtmatigheidsonderzoeken door het CTZ;
- in continuïteit beoordelen van de AO/IC en de geautomatiseerde gegevensverwerking:
 - beoordeling handboeken en werkinstructies;
 - functiescheiding en toegangscontrole;
 - vastlegging bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
 - beoordeling aansluitingen met de financiële administratie;
- cijferbeoordelingen en verbandscontroles.

De externe accountant heeft bij de bepaling van de controlestrategie vastgelegd in welke mate hij kan steunen op de AO/IC. In principe kan de externe accountant kiezen voor een systeemgerichte controle of een gegevensgerichte controle, maar in de praktijk wordt vaak voor een combinatie van beide controles gekozen. Het CTZ is van oordeel dat, gelet op het bestaan van onvervangbare maatregelen van interne controle en de hoge mate van geautomatiseerde gegevensverwerking bij zorgkantoren, een rechtmatigheidsonderzoek uitsluitend gebaseerd op een gegevensgerichte controle in principe niet acceptabel is.

Hieronder zijn de toetsingskaders voor systeem- en gegevensgerichte controle uitgewerkt:

- *Systeemgerichte controle*: deze controlemethodiek wordt met name toegepast bij een adequate AO/IC. Bij de toepassing van een systeemgerichte controle of bij een mix van systeem- en gegevensgerichte controles verdient de EDP-audit bijzondere aandacht. Vaak wordt gesteld dat gesteund kan worden op geprogrammeerde controles. Dit oordeel kan alleen worden overgenomen als een onderzoek is uitgevoerd naar de

continue juiste en volledige werking van de in de geautomatiseerde systemen opgenomen geprogrammeerde controles. Dit betreft vooral de volgende aspecten:

- beoordeling beschrijving van de opzet van de systemen;
- risicoanalyse op bedrijfsprocessen, systemen en koppelingen;
- op basis hiervan uitgevoerde nadere beoordeling van genoemde objecten;
- audit op beschikbaarheid, continuïteit en onderhoud van de systemen;
- logische en fysieke toegangsbeveiliging;
- geautomatiseerde beslisregels en geprogrammeerde controles;
- beoordeling van de audittrail.

- *Gegevensgerichte controle*: de methodiek voor en de omvang van de gegevensgerichte controle is afhankelijk van de mate waarin gesteund kan worden op de AO/IC:

- *Statistisch onderbouwde steekproefcontrole*: in situaties waarin niet of niet in voldoende mate gesteund kan worden op de AO/IC wordt een statistisch onderbouwde steekproefcontrole uitgevoerd.
- *Deelwaarnemingen*: ook in situaties waarin volledig gesteund kan worden op de AO/IC zal voorzien zijn in een (beperkte) vorm van gegevensgerichte controle ter toetsing van de werking van de AO/IC en/of het afdekken van het restrisico. Dit kan plaatsvinden via deelwaarnemingen (bijvoorbeeld lijncontroles, systeem/proceduretesten of queries).

Veelal wordt de gegevensgerichte controle gebruikt als instrument voor de kwantificering van de controleresultaten. De wijze waarop is gekwantificeerd wordt met extra aandacht beoordeeld.

- *Homogeniteit van de massa*: in hoeverre is aandacht besteed aan de homogeniteit van de massa. Hierbij wordt rekening gehouden met het onderscheid tussen:
 - externe integratie en het zelf verwerken van documenten;
 - geprogrammeerde controles en handmatige controles.Gelet op de mogelijke verschillen worden meerdere massa's onderscheiden. De keuze voor een enkelvoudige of gestratificeerde steekproef wordt toegelicht.

Onderzoeksvragen hierbij zijn:

- zijn voor alle processen de maatregelen van AO/IC gelijk?
- is er bij de bepaling van de omvang van de steekproefcontrole rekening gehouden met bijzondere risico's per proces en de wijze van afdekking hiervan in de AO/IC (bijvoorbeeld door geautomatiseerde controles)?
- zijn deze bijzondere risico's wellicht op andere wijze in de controle betrokken (queries, proceduretesten etc.)?
- richt de gegevensgerichte controle zich alleen op restrisico's?
- Bij de toepassing van de gegevensgerichte controle moet zijn voorzien in een aansluiting van de te controleren massa (steekproefmassa) met de financiële administratie en verantwoording.
- *Selectiemethodiek*: voor de selectiemethodiek geldt dat deze moet voorzien in een evenredige spreiding over de totale massa en over het verantwoordingsjaar.
- *Alle controleaspecten* moeten juist en volledig in de controle zijn betrokken.
- *Evaluatiemethodiek*: bij de evaluatiemethodiek wordt vastgesteld of de juiste variabelen zijn gehanteerd. De externe accountant geeft een onderbouwing voor het gebruik van de verwachte of maximale fout bij zijn oordeelsvorming.
- *Bij de evaluatie* moet een analyse worden uitgevoerd van geconstateerde fouten in de gegevensgerichte controle. In hoofdstuk 3.b. van het Protocol is het onderscheid beschreven tussen incidentele en structurele fouten. De indeling naar incidentele of structurele fouten moet per geconstateerde fout worden onderbouwd met een motivering van aard en oorzaak van de fout.
- Ook als *lijncontroles* worden uitgevoerd is de weging van controlebevindingen van belang. Lijncontroles worden ingezet ter vaststelling van het bestaan van de AO/IC. Dit impliceert dat in de lijncontroles geen onvolkomenheden mogen worden geconstateerd. Als dit wel het geval is, moet voorzien zijn in een analyse van de onvolkomenheden en in een beschrijving van de te volgen acties. Voorbeeld: als in een lijncontrole een fout is geconstateerd, mag dit niet zonder meer afgedaan worden met de opmerking, dat het een incidentele fout betreft. Bij constatering van

een fout moet de lijncontrole in principe worden uitgebreid om vast te stellen, dat de fout geen gevolgen heeft voor de uitspraak dat gesteund kan worden op de AO/IC.

- *Evaluatie*: bij de evaluatie moeten zowel de controlebevindingen uit de systeemgerichte als uit de gegevensgerichte controle worden betrokken. De oordeelsvorming moet gebaseerd zijn op een hoge mate van zekerheid (betrouwbaarheidseis van 95 %).

3. Beoordeling opzet rechtmatigheidsonderzoek

Het CTZ gaat er van uit dat de opzet van de rechtmatigheidsonderzoeken door (of onder verantwoordelijkheid van) de externe accountant is beschreven in een *plan van aanpak*.

De externe accountant motiveert met het plan van aanpak op welke wijze wordt voldaan aan de gestelde eisen voor betrouwbaarheid en nauwkeurigheid.

Als de externe accountant voor zijn onderzoek gebruik maakt van werkzaamheden van interne controleafdelingen van het zorgkantoor, verwacht het CTZ dat de afspraken expliciet zijn vastgelegd in het plan van aanpak.

4. Beoordeling uitvoering rechtmatigheidsonderzoek

De beoordeling van de uitvoering vindt plaats op basis van de afhandeling van het plan van aanpak van de externe accountant, de hierbij gehanteerde werkprogramma's en de hiervoor aangelegde controledossiers. Het dossier van de externe accountant moet zodanig zijn vormgegeven, dat het voor het CTZ mogelijk is om op basis van dossierreview te komen tot een zelfstandig oordeel over de uitvoering van de AWBZ door het zorgkantoor (in de zin van het al dan niet overnemen van de bevindingen van de externe accountant).

Het dossier moet informatie bevatten waarmee het CTZ voldoende inzicht krijgt in:

- de planning en realisatie van de controle;
- de omvang en de aard van de uitgevoerde controlewerkzaamheden;
- de uitkomsten en conclusies van het rechtmatigheidsonderzoek.

Het CTZ verwacht dat de uitkomsten van de controle worden vastgelegd in een afsluitend memorandum, waarin een duidelijke onderbouwing is opgenomen van de uitgevoerde werkzaamheden en van de weging van de bevindingen. Dit document moet inzicht geven in de afweging van het al dan niet rapporteren van bevindingen.

5. Dynamisering van het rechtmatigheidsonderzoek

Indien de externe accountant bij zijn controle gebruik maakt van de mogelijkheid om het rechtmatigheidsonderzoek te dynamiseren, legt hij in een notitie vast:

- welke overwegingen ten grondslag hebben gelegen aan de gemaakte keuze:
 - invloed van de administratieve organisatie;
 - invloed van ICT-omgeving;
 - invloed van gehanteerde queries.
- welke keuze gemaakt is voor het moment van afsluiting van de controlecyclus;
- welke AO/IC maatregelen zekerheid verschaffen over de mutaties die na het moment van afsluiting worden verwerkt;
- op welke wijze de mutaties uit de periode na afsluiting (later) alsnog met de vereiste mate van zekerheid worden gecontroleerd.

Als de gemaakte keuzes goed zijn onderbouwd, accepteert het CTZ dat de facto sprake is van een minder gedetailleerde controle op de mutaties uit de periode na afsluiting.

Onverlet de dynamisering van de controle strekt de accountantsverklaring zich uit tot de financiële verantwoording over het gehele verantwoordingsjaar.

Voorbeeld: 30 september geldt als moment van afsluiting. Tot die datum wordt gebruik gemaakt van alle reguliere controlemaatregelen die de externe accountant en het zorgkantoor ter beschikking staan. Voor de mutaties uit het vierde kwartaal wordt gesteund op de AO/IC, zonder voor die periode testwerkzaamheden op de werking uit te voeren. Op de cijfers uit het vierde kwartaal wordt wel een cijferbeoordeling uitgevoerd. Bij de uitvoering

van het onderzoek naar de rechtmatigheid van de financiële verantwoording van het daarop volgende jaar wordt het laatste kwartaal van het voorafgaande jaar meegenomen. Ook over die periode worden de reguliere testwerkzaamheden, queries en eventueel steekproeven uitgevoerd.

Het CTZ voert zijn reviews in principe uit in het derde kwartaal, na de ontvangst van de verantwoordingsdocumenten van de zorgkantoren. In het najaar worden pre-audits bij de externe accountants gehouden ter voorbereiding van de controle op het nieuwe verantwoordingsjaar.

De pre-audits zijn onder andere op de volgende aspecten gericht:

- een evaluatie van het voorgaande jaar;
- een uitleg over de onderzoeks aanpak van CTZ;
- wijzigingen en bijzonderheden in de controle-aanpak van de externe accountant;
- bijzonderheden en aandachtspunten bij het zorgkantoor;
- aandachtspunten voor het lopende rechtmatigheidsonderzoek door CTZ;
- afspraken die voortvloeien uit het bovenstaande.

6. *Het kopiëren van stukken uit het accountantsdossier*

Het CTZ beschouwt de in het dossier van de externe accountant opgenomen gegevens als bedrijfsgevoelige gegevens in het kader van de WOB. Dit betekent dat het CTZ deze gegevens in principe als niet-openbare informatie aanmerkt. Het CTZ richt een reviewdossier in waarin de onderbouwing van zijn reviewoordeel is opgenomen. Hiervoor is het nodig om bepaalde stukken uit het accountantsdossier te kopiëren. De zienswijze daarbij is dat de individuele stukken niet op zichzelf staan, maar dat zij zijn bedoeld voor de onderbouwing van onderzoeks aanpak, uitvoering van het onderzoek en de uiteindelijke oordeelsvorming. (accountantsrapport en accountantsverklaring). Het CTZ verstrekt de externe accountant een lijst van gekopieerde dossierstukken.

Het Koninklijk NIVRA zal nog een standpunt formuleren over het kopiëren van stukken uit de accountantsdossiers door externe toezichthouders. Dit standpunt is gekoppeld aan een wijziging van de Comptabiliteitswet op het gebied van kopieer- en inzagerecht in dossiers. Het voorstel voor de wetswijziging wordt naar verwachting medio 2006 naar de Tweede Kamer gestuurd.

Bijlage 2: Lijst met circulaire en regelgeving

1. Verslaggeving

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Elektronische verzonden aan contactpersonen	Elektronische formats financiële verantwoording en uitvoeringsverslag zorgkantoren 2004.	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>	<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>	
2004/41, CTZ/06	Vermande 2-2c	Handleiding uitvoeringsverslag zorgkantoren 2004 en handleiding financiële verantwoording zorgkantoren 2004
2004/52, CTZ/09	Vermande 2-2c	Standpunt IFRS
2004/53, CTZ/10	Vermande 2-2c	Protocol getrouwheidsonderzoek financiële en rechtmatigheidsverantwoording zorgkantoren 2004
2004/57, CTZ/11	Vermande 2-2a	Inrichting jaarstaat AWBZ over 2004
2005/04, CTZ/02	Vermande 2-2b	Inrichting kwartaalstaten over 2005

2. Beheerskosten

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 3-1.2	Besluit financiering uitvoeringsorganisatie bijzondere ziektekostenverzekering AWBZ	
Vermande 3-1.8	Regeling besteedbare middelen beheerskosten AWBZ 2005	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>	<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>	
2003/48		Doorbesteding van werkzaamheden
Brief 23093246 van 5 dec. 2004		Voorzieningen beheerskosten (Technische voorziening en solvabiliteit)

3. Schade AWBZ

Algemeen

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Maximumtarieven vrije beroepsbeoefenaren	Zie CTG/Zaio-tarieven	
Tarieven instellingen	Zie CTG/Zaio: tariefbeschikkingen en tarieflijst instellingen	
Vermande 2-1.4	Administratiebesluit bijzondere ziektekostenverzekering	
Vermande 5-1.1	Besluit zorgaanspraken AWBZ	
Vermande 5-1.3	Regeling zorgaanspraken AWBZ	
Vermande 2-1.11	Regeling administratie en controle uitvoeringsorganen AWBZ	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>	<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>	
1996/A21	Vermande 5-1 a	Zorgcontracten bij landelijk werkende zorgverzekeraars
2002/08	Vermande 3-1 a	Bevoorschotting/afrekening instellingen AWBZ met ingang van 1 januari 2002 en afwikkeling oude jaren
2003/11	Vermande 2-1 b	BZ-formulieren (BZ-3 vervallen)

Algemeen (vervolg)

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2003/18	Vermande 2-3a	Algemene uitvoering en uitvoering eigen bijdrage intramurale en overige zorgproducten en extramurale zorgproducten
2003/44	Vermande 2-1b	Vermelden 'Reden van afwezigheid' op presentielijsten
2003/50		1. Begeleiding door instellingen voor maatschappelijke opvang; 2. Extramurale psychiatrische behandeling in combinatie met begeleiding
2004/13	Vermande 5-1b	Artikel 15 BZA-AWBZ (Besluit zorgaanspraken)
2004/24	Vermande 2-1b	Vervanging van een aantal BZ-formulieren door AZR
2004/25		Partneropname in een AWBZ-instelling
2004/28		Extra kosten bij rolstoelverstrekking en -pooling
2004/35	Vermande 2-1b	Aanlevering gegevens zorg zonder verblijf
2004/38		Wijziging BZ/10
2004/43	Vermande 5-1a	Opheffen contracteerplicht extramuraal
2004/47	Vermande 2-1a	Regeling administratie en controle uitvoeringsorganen AWBZ
2004/59	Vermande 2-4 (formulieren)	Voortgang: vervangen BZ-formulieren door AZR
2004/70	Vermande 2-1b	Bevoorschotting instellingen AWBZ
2004/74	Vermande 5-1a	Inwerkingtreding wet HOZ
2005/02	Vermande 2-4 (formulieren)	Vervanging BZ/1 en BZ/5 door AZR
2005/06		Administratieve procedure bij opname op een forensisch psychiatrische afdeling van een psychiatrisch ziekenhuis

Thuiszorg

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 5-4.2	Besluit verlenging overgangperiode verpleging en verzorging gedurende meer dan drie uren per dag	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2003/03	Vermande 3-1a	Voorschotverlening ouder- en kindzorg
2004/66	Vermande 2-1b	Voorschotverlening dieetadvisering

Verpleging en verzorging

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 5-6.2	Zorgindicatiebesluit	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2003/36	Vermande 5-6b	Continueren handelwijze zorg door kinderdagcentra in combinatie met onderwijs
2003/59	Vermande 5-1a	Doelmatigheid bij overbruggingszorg

Psychotherapeutische zorg en psychiatrische zorg

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2003/62	Vermande 5-8b	Vrijgevestigde psychotherapeuten beperking aantal zittingen eigen bijdrage voor psychotherapie

Psychotherapeutische zorg en psychiatrische zorg (vervolg)

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2004/51	Vermande 5-8b	Maatregelen psychotherapie en psychoanalyse
2004/60	Vermande 5-8b	Inwerkingtredingsbesluit en -regeling maatregelen psychotherapie

Zorg zintuiglijk gehandicapten

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2004/19	Vermande 2-1b	Voorschotverlening MEE-organisaties (voormalige SPD-en).

Zorg verstandelijk gehandicapten

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2004/19	Vermande 2-1b	Voorschotverlening MEE-organisaties (voormalige SPD-en).

Tandheelkundige hulp

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
1980/153	Vermande 2-1b	Declaratieprocedures tandheelkundige hulp in AWBZ-inrichtingen

Zorg bijzondere omstandigheden

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 5-12.1	Regeling hulp in het buitenland AWBZ	
Vermande 5-12.2	Regeling hulp in bijzondere omstandigheden AWBZ	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
1999/06	Vermande 5-12c	Vergoeding AWBZ-hulp in het buitenland
2000/30	Vermande 5-1a	Contracteren met buitenlandse instelling
2002/21	Vermande 5-1a	Grensoverschrijdende zorg
2003/8	Vermande 5-12c	Vergoeding AWBZ-hulp in Spanje en Portugal
2003/35	Vermande 5-1a	Arrest Müller-Fauré en Van Riet (C-385-99)
2004/45	Vermande 5-1a	Tweede aanvullende circulaire inzake arrest Müller-Fauré en Van Riet n.a.v. uitspraken Centrale Raad van Beroep d.d. 18-6-04
2005/01		Vergoeding AWBZ-hulp in Spanje en Portugal
2005/14		Correcte toepassing AWBZ-vergoedingsregeling

Subsidies

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 6-1.1 (Voorschriften ziekenfonds- verzekering)	Regeling subsidies AWBZ en ZFW <ul style="list-style-type: none"> • Paragraaf 2.2.5. Methadon voor ambulante verslavingszorg; • Paragraaf 2.3.6. Diensten bij wonen met zorg; • Paragraaf 2.4.1. Initiatieven op het gebied van openbare geestelijke gezondheidszorg • Paragraaf 2.4.2. Zorgvernieuwingsprojecten geestelijke gezondheidszorg; • Paragraaf 2.4.3. Consultatie, expertise en bijzondere zorgplannen; • Paragraaf 2.5.1. Persoonsgebonden budget voor verpleging en verzorging; • Paragraaf 2.5.2. Persoonsgebonden budget voor zorg voor verstandelijk gehandicapten; • Paragraaf 2.5.4. Persoonsgebonden budget voor geestelijke gezondheidszorg; • Paragraaf 2.5.6. Persoonsgebonden budget nieuwe stijl; • Paragraaf 2.7.1. Subsidiëring doventolkuren; • Paragraaf 2.7.6. Begeleiding in instellingen voor maatschappelijke opvang; • Paragraaf 2.7.10. Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg. 	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>	<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>	
2004/62	Vermande 5-1b	Methadonverstrekking
2005/17		Methadonverstrekking
2005	CVZ/A&O	Controleprotocol Regeling subsidies AWBZ en Ziekenfondswet

4. Baten/Bedrijfsopbrengsten

Eigen bijdragen

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>	
Vermande 2-1.4	Administratiebesluit bijzondere ziektekostenverzekering	
Vermande 2-3.1	Bijdragebesluit zorg	
Vermande 2-3.2	Bijdrageregeling zorg	
Brief 23048428 van 3 juli 2003	Geïnde eigen bijdrage intramuraal AWBZ	
Brief 23048911 van 7 juli 2003	Informatieverstrekking eigen bijdrage intramurale AWBZ	
Brief 23045796 van 7 juli 2003	Beëindiging opstellen verschillenlijst	
Brief 23049626 van 9 juli 2003	Intermediaire taken CAK	
<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>	<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>	
-	Vermande 2-3a	Diverse circulaires i.v.m. uitvoering Bijdragebesluit zorg en Bijdrageregeling zorg
2003/14	Vermande 2-3a	Invoering belastbaar inkomen; opvragen GBA-gegevens
2003/18	Vermande 2-3a	Algemene uitvoering en uitvoering eigen bijdrage intramurale en overige zorgproducten en extramurale zorgproducten
2003/32	Vermande 2-3a	Invoering verzamelinkomen in Bijdragebesluit zorg

Eigen bijdragen (vervolg)

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
2003/40	Vermande 2-3a	Inhouding eigen bijdrage AWBZ door UWV
2003/45	Vermande 2-3a	Eigen bijdrage bij terugkeer naar de maatschappij
2003/49	Vermande 2-3a	Behandeling uitval Belastingdienst; uitwisseling met UWV/CAK
2003/55	Vermande 2-3a	Wijzigingen eigen bijdrage voor zorg met verblijf per 1-1-2004.
2003/63	Vermande 2-3a	Uitvoering eigen bijdrage AWBZ voor zorg zonder verblijf m.i.v. 2004.
2004/06	Vermande 2-3a	Wijziging eigen bijdragen voor dagactiviteit extra (voorheen dagbehandeling).
2004/20	Vermande 2-3a	Inhouding eigen bijdrage AWBZ door UWV.
2004/27	Vermande 2-3a	Bijdragebesluit zorg; uitvoering eigen bijdragen bij verblijf
2004/30	Vermande 2-3a	Geén eigen bijdrage voor activerende en ondersteunende begeleiding in de gehandicaptenzorg en de geestelijke gezondheidszorg en voor dagactiviteit ouderen extra en nachtverpleging
2004/34	Vermande 2-3a	Geén eigen bijdrage voor activerende en ondersteunende begeleiding
2004/36	Vermande 2-3a	Bijdrage besluit zorg: aanpassing uitwisselingsstandaarden verzamelinkomen
2004/55	Vermande 2-3a	Herziening eigen bijdragen intramuraal per 1 januari 2005
2005/05		Bijdragebesluit zorg artikel 17
2005/15		Bijdragebesluit zorg; invoering uitwisselingsstandaard CA 315

Opbrengst regres AWBZ

<i>Jaar/Circulairnummer/Bron</i>		<i>Korte omschrijving inhoud circulaire</i>
1998/40	Vermande 2-1a	Registratie verhaalbare schade i.v.m. invoering regres-recht AWBZ

Rente vergoeding Algemeen Fonds

<i>Bron/vindplaats</i>	<i>Korte omschrijving inhoud</i>
Vermande 3-1.2	Besluit financiering uitvoeringsorganisatie bijzondere ziektekostenverzekering
Staatscourant 29-12-2003, nr. 250/p66	Regeling voorschotverlening op uitkeringen Zfw en AWBZ. (o.a. wijziging berekening rentebaten financieringsoverschotten)

Bijlage 3 : Overzicht taken en verantwoordelijkheden zorgkantoren 2006

<i>Taken genoemd in rapport Rechtmatigheidsverklaring in de AWBZ⁴</i>	Reikwijdte Protocol 2006	Procedurele Rechtmatigheid ⁵	Financiële rechtmatigheid ⁶
1. Vaststelling verzekeringsgerechtigheid	V	V	
2. Vaststelling aanwezigheid geldige indicaties	V	V	
3. Toezicht op de afspraken met zorgaanbieders	V	V	
4. Adequate bedrijfsadministratie en inhoudelijke registraties	V	V	
5. Opleggen en innen van eigen bijdragen voor zorg met verblijf	V		V
6. Het inkopen van zorg	V		V
7. Betaling van zorgaanpak AWBZ	V		V
8. Uitvoering van subsidieregelingen AWBZ	V		V
9. Bij het CVZ in rekening brengen van schaden AWBZ	V		V
10. Juiste toerekening van beheerskosten AWBZ	V		V
11. Vaststelling volledigheid en juistheid overige bedrijfsopbrengsten	V		V
12. Verstrekken van informatie	V	V	
13. Opstellen van een beleidsvisie en een jaarplan	V	V	
14. Voeren van overleg met betrokken partijen	V	V	
15. Adviseren over het toelaten van instellingen	V	V	
16. Zorgdragen voor adequaat wachtlijstbeheer in de regio	V	V	
17. Instellen Raad van advies	V	V	
18. Het periodiek uitvoeren van cliëntraadpleging	V	V	
19. Zorgdragen voor interne en externe verantwoording ⁷	V	V	

⁴ De volgorde van de taken wijkt af van de nummering in het rapport *Rechtmatigheidsverklaring in de AWBZ*.

⁵ De externe accountant rapporteert hierover in zijn accountantsrapport.

⁶ De uitvoering van deze taken weegt mee bij het rechtmatigheidsoordeel van de externe accountant bij de financiële verantwoording.

⁷ Dit vormt de algemene taak van het zorgkantoor zonder een directe koppeling met het rechtmatigheidsbegrip.